

## Donostian, 1998ko urriaren 30ean

J. Haritschelhar, euskaltzainburua  
H. Knörr, buruordea,  
P. Goenaga, idazkaria,  
J. A. Arana, diruzaina,  
P. Altuna,  
M. Azkarate,  
P. Charritton,  
J. L. Davant,  
X. Diharce,  
X. Kintana,  
E. Larre,  
J. M. Lekuona,  
B. Oihartzabal,  
P. Ondarra,  
Tx. Peillen,  
J. San Martin,  
I. Sarasola,  
J. M. Satrustegi eta  
A. Urrutia  
euskaltzainak  
eta  
J. L. Lizundia, idazkariorde-kudeatzailea,  
J. J. Zearreta, ekonomia eragilea,  
R. Badiola, argitalpen eragilea (4. gaian) eta  
M. Gorrotxategi, Onomastika batzorde  
idazkaria (2. gaian)

### *Aurreko agiriak onartzea.*

Aurreko batzar-agiria onartu da. Patxi Altunak galdera bat egin du eta Jean Haritschelharrek adierazten du, bestalde, Doneztebeko bilkura-agiriaren ordena aldatu behar dela, bera azkenik mintzatu baitzen. Hala onartu da.

### *Eskuartekoak.*

Eskuartekoetan, idazkariorde-kudeatzaileak Antonio Maria Labaien euskaltzainaren mendeurrenkari, Tolosan, azaroaren 13 eta 14an antolatuko diren V. Herri Literatura Jardunaldien egitaraua banatuaz batera, euskaltzainen jakingarri, antolakizuneko zenbait xehetasun eman ditu.

Donostian, Euskal Herriko Unibertsitateko Villa Asunción-en, 1998ko urriaren 30ean bildu da Euskaltzaindia. Bilera goizeko hamarretan hasi da. Bilduen izenak ezkerreko zutabearen jaso dira. Ezin etorria adierazi dute F. Krutwigek, P. Salaburuk eta L. Villasantek.

### *Euskaltzainburuaren hitzak.*

Jean Haritschelhar euskaltzainburuak bilkuraren hasieran Jose Luis de la Cuesta EHUKo Gipuzkoako campuseko errektoreordea agurtu du eta eskerrak eman dizkio, etxe honetan, "Villa Asunción"-en, alegia, Euskal Herriko Hizkuntz Atlaserako Euskaltzaindiari lekua uzteagatik. Orobat gaurko bilkura egiteko. Lehengo asteen ere Jagon Sailak bere jardunaldia Ibaetako eraikuntzan egin zuen, gainera.

Bestalde, euskaltzainburuak zorionak eman dizkio, Euskaltzaindiaren izenean, Ibon Sarasola euskaltzainari, EHUKo katedra lortu duelako.

*Onomastika: Zuberoako udal izendegi berriztatua aurkeztea.*

Jarraian, *Zuberoako Udal Izendegia* aurkeztu da. Jean Louis Davant zuberotar euskaltzainak hartu du hitza eta, zenbait xehetasun eman ondoren, Mikel Gorrotxategi Onomastika batzorde idazkariari pasatzen dio. Honek, batzordeak egoitzan, Iruñeko ordezkarietan eta Maulen, Zuberoako euskaltzain oso, urgazle eta aditu batzuekin egindako bilkuren berri ematen du eta batzordeak onartutako zerrenda aurkezten. Zazpi eztabaida puntu berezi ditu batzordeak onartze prozeduran: 1. Kontsonante ondoko *h-a*, 2. *ñ* grafema, 3. marratxoaren erabilera, 4. amaierako artikulua, 5. izen zaharrak berreskuratzea, 6. amaierako *e*, eta 7. idazkera tradizionalen berreskurapena. Euskaltzainek datorren hilaren 20a arte dute epea, iradokizunak nahiz oharrak egiteko. Horrela, zerrenda azaroan hasi eta abenduan onartzeko moduan egongo litzateke.

*Hiztegi Batuko matrize-mintzura zerrendaren onarpena amaitzea.*

Aurreko bileran zintzilik utzi zen *mende/menpe* eta hauetatik eratorritakoen eztabaida. Era askotako iritziak entzun dira, baina testuetatik atera daitekeen baino argi gehiagorik ez. *Mende* forma omen da tradizioan oinarrituena, baina *menpe* gero eta indar handiagoa hartuz joan da. Batzordearen proposamena, azkenean, biak baliokidetzat ematea izan da. Bozkatu da eta batzordearen proposamenaren alde agertu dira hamahiru euskaltzain. Horrenbestez, zerrendan *mende* hitza eta honen gainean eraikitako eratorriak eskainiko dira eta baita *menpe* ere: **menpe = mende**.

Honenbestez, zerrenda hau onartutzat eman da.

*Hiztegi Batuko minuet-nahastura zerrenda.*

Lehendabizi, X. Kintana jaunaren oharrak aztertzeari ekin diote euskaltzainek.

*Minus* sarrera dagoen bezala uztea erabaki da.

*Mosu* sartzea onartu da: *mosu\** e. **musu**.

*Murmurio* hitza sartzeko eskatzen du ohargileak. Ez da onartu oraingoan. Bigarren itzulirako uztea erabaki da.

*Mustur* hitza ere zerrendan sartzea onartu da: *mustur\** e. **mutur**.

*Mutazio* hitza sartzea onartu da. Biol. marka ezarriko zaio. *Mutatu* aditza sartzea, berriz, bigarren itzulirako uztea erabaki da.

*Mutxurdin* hitzari lagunartekoa delako oharra ezartzea ez da onartu. Dagoen bezala utzi da, hortaz.

*Nabo* sarreraz ere eztabaida izan da. Azkenean, zerrendatik kentzea onartu da.

Ondoren, H. Knörr-en oharrak aztertu dira.

*Mira* sarreran izen kategoriakoa dela adieraztea eskatzen du ohargileak. Onartu da: **mira**, iz. 'mirespena' gisa agertuko da.

*Miratu*-ren sarreran puntuazioa behar bezala ezarriko da.

*Mirakulu*-ren kasuan, ohargileak eskatu bezala, "batez ere Ipar." oharra jarriko da.

Ohargileak galdezen du ea seguru den *tximeleta* hobetsi behar dela *mitxeleta* hitzaren kaltean. Baietz erantzun zaio, dudarik gabe. *Mitxirrika* hitzarekin ere gauza bera. Zerrenda dagoen bezala gelditu da, hortaz.

*Mizkatu*-k bizkaieraz duen adiera berezia (hots: 'bizimodu erosoari emana') jasotzea nahi du ohargileak. Izatekotan, bigarren itzulirako uztea proposatu da.

*Modelo* sarrerari ez zaio inolako oharrik ezarriko, Knörr jaunak eskatuaren kontra.

*Moja* sarreran *serora* hitzarekin berdintzea eskatzen du ohargileak. Ez da onartu oharra. Oraingoz, dagoen bezala uztea erabaki da. Gero gerokoak.

*Moila* hitzari "Bizk." oharra gehitzea ez da onartu.

*Monarkiko* sarreran hitz hau *erregetiar*-en baliokide dela adieraztea onartu da.

*Morkotu* hitza sartzea bigarren itzulirako uztea erabaki da.

*Mostaza*-ren sarreran "h. ziape" aditzera emango da.

*Mozkin* sarreran 'etekina' dela adieraztea onartu da.

*Mozolo*-ri buruzko oharra onartu da. Horrela, hegaztiari erreferentzia egiteko ez ezik, bigarren adiera ere jasoko da: "2. irain hitza".

*Mugarriztatu* aditzari zerrendan leku egitea onartu da.

*Mundutar* sarrera aldatzea ez da onartu.

*Musker* sarreran kolorea ere badela esatea onartu da: **musker** 1. iz. *Lacertidae*; 2. izond. jas. 'berdea'.

*Mutiri* zerrendan ageri den bezala uztea erabaki da.

*Mutxiko* hitza sartzea onartu da, dantza mota bat dela esanaz.

*Muzinka*, alfabetoz dagokion lekura eramango da.

*Nabas*, bigarren itzulirako utzi da.

*Nahasi* izenondo ere izan daitekeela esango da, adibide eta guzti: "2. izond. *arazo nahasia da hori*."

*Nahaste* hitza izen eta adizlagun, biak, izan daitekeela adieraziko da. Bigarren honetarako adibide hau proposatu da: *gizon eta emakume nahaste dantzan ibiltzea*.

Hirugarren ohargilea A. Urrutia jauna izan da.

Honako hitz hauek zerrendaratzea onartu da: *miokardio*, *miopia*, *misanthropo* eta *mitiko*.

*Mitra* hitzaren azpisarrera gisa *mitradun* ere sartzea onartu da.

*Misto*, 'pospolo' adierarekin, bigarren itzulirako utzi da.

*Modernismo* hitza sartzea onartu da.

*Mokil* ere sartzea onartu da, Bizk. dela esanaz eta 'mokorra', 'zokila' adiera duela azalduz.

*Molestatu* hitzaren adiera eta erabilera-maila hobeki zehaztea eskatzen du ohargileak. Dagoen bezala uztea erabaki da.

*Monogamia* eta *monolito* hitzei ere sarrera eskaintzea onartu da.

Bestalde, *more* izenondoaren parean *moretu* aditza ere sartzea eskatzen du ohargileak. Ontzat eman da: **moretu**, more(tu), moretzen *da-du* ad.

*Moskatel* bigarren itzulirako utzi da.

*Motz egin* aditzari sarrera ematea bigarren itzulirako utzi da. Erabaki bera hartu da *mugaegun*, *mugape* eta *nabaritasun* hitzei buruz.

Hortaz aparte, puntuazio oker batzuk badira *muin eman* eta *murmurazio* sarreretan. Horiek zuzenduko dira.

Azkenik, eztabaidarako utziak ziren hitzak hartu dira aztergai.

*Misionest* hitzari buruz, zalantza dago ea *misiolari* hobetsi behar den ala ez. Iritzi desberdinak entzun ondoren, zerrendan hitz hori dagoen bezala uztea erabaki da.

Ondorengo eztabaida luzea *moneda/moneta*-ri buruzkoa izan da. Ekonomia kon-tuetan aritzen direnek behar duten hitza omen da. Ez omen da aski *diru* hitzarekin, nahiz eta hau izan den gehien erabili izan dena. Azkenean berdindu dira iritziak eta hona hemen hartutako erabakia: moneda\* e. **moneta** batetik. Eta bestetik, berriz, **moneta**, 1. h. **diru**, **dibisa**; 2. \* e. **txanpon**, **xehhe**. *Dirua bi monetatan daukat*, h. *dirua bi dibisatan daukat*; *Europako moneta batasuna*, h. *Europako diru batasuna*.

*Moropil(o)* hitza “begiratzeko” bezala markaturik ageri da zerrendan. *Moropilo* erabaki da.

*Motor/motore* eztabaida etorri da ondoren. Eztabaidan motorrak ongi berotu ondoren, bozetara jo da. *Motor* formaren alde agertu dira hamahiru boto. Beraz, forma hau onartu da: **motor** 1. makina; 2. motozikleta.

*Muin/mun* ere eztabaidarako jarria zetorren. *Muin* forma onartu da. Bide batez, mahai gainean jarri da *muna* hitza ere eta sartzea ongi ikusi da. Adibideak hurrengo bilera ekarriko dira.

*Nabal(a)* sarreraz ere zalantza zegoen. Azkenean *nabala* forma eman da ontzat.

*Naharo/naro* auzian tradizio ugariagoa du bigarrenak. Gaurko lekukotasunak kon-tuan hartuz gero, berriz, erdi bana dabiltzala dirudi. Horrenbestez, *naro* forma onartzea erabaki da. Zerrendan ageri den bezala, hortaz.

Azkenik, *nabarmen izan* aditzari buruzko informazioa osatzeko utzi zen zerrendan. Berrir begiratuko du batzordeak.

*Santu, san, done eta ingurukoak txostenaren aurkezpena.*

Santu izendegia onartu ondoren, Euskaltzaindiak izen horien lagun ageri diren izenondoaren forma arautzea beharrezko ikusi du. Hori dela eta Onomastika batzordearen txostena jarri zaie euskaltzainei eskuetan hurrengo batzarrean eztabaidatzeko.

*Zuzendaritza berritzea.*

Oraingo zuzendaritzak arauzko epea bete duelarik hauteskundeak iragarri ditu euskaltzainburuak. Datorren hileko bilkura ohikoaren ondoren izango den batzar berezian egingo dira hauteskunde horiek. Deia behar bezala eta behar den epean helaraziko zaie euskaltzinei.

*Azken ordukoak.*

Satrustegi jaunak Armeniatik egin duen bidaiaren berri eman du. Baskologia hemendik aurrera bere nortasunarekin agertuko omen da hango unibertsitatean, Hispanistikatik bereiziko baitute. Mahai inguru bat ere izan zela azaldu du eta galdetu du ea zertan den Euskaltzaindiaren eta hango euskalarien arteko lotura. Euskaltzaindiak errekonozimendu idatzi bat agindu omen zien. H. Knörrek erantzun dio esanaz bere garaian bidali zela gutun bat baina ez zela, nonbait, bere helburura iritsi. Berrito egingo zaiela.

Ordu biak laurden gutxiagotan amaitu da bilkura.

Euskaltzainburuak  
Jean Haritschelhar

Idazkariak  
Patxi Goenaga